

ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

I. Για να γίνει η κοινωνία μας μια ανοικτή και ισχυρή κοινωνία θα πρέπει:

1) Να ενισχυθεί η αυτονομία του πολίτη. Δεν αρκεί η κατοχύρωση των δυνατοτήτων άμυνας απέναντι στην κρατική εξουσία. Πρέπει να διευρυνθεί η ικανότητα του πολίτη να επηρεάζει ο ίδιος τις εξελίξεις. Να εξασφαλισθεί η ελευθερία πληροφόρησης και επικοινωνίας. Απαιτούνται ρυθμίσεις που να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους χειραγώγησης των πολιτών από τις νέες ή παλιές μορφές δημόσιας ή ιδιωτικής εξουσίας και να περιορίζουν την αδιαφάνεια ή τις συναλλαγές. Ρυθμίσεις που να επανακαθορίζουν τις σχέσεις πολιτών και κράτους.

2) Να ενισχυθεί η κοινωνία. Να δημιουργηθεί μια κοινωνική δυναμική που να περιορίζει και να ελέγχει την πολιτική και οικονομική εξουσία. Να παρασχεθεί η δυνατότητα σε κοινωνικούς φορείς να προωθούν αυτόνομα λύσεις για τα συλλογικά προβλήματα. Να αποκεντρωθεί η άσκηση της κρατικής εξουσίας.

II. Όλα αυτά απαιτούν συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και λύσεις. Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος. Επιδίωξή μας είναι μια συναινετική συνταγματική πολιτική. Θέλουμε οι τροποποιήσεις του Συντάγματος να εγκριθούν με αυξημένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, που δεν εξαρτά το Σύνταγμά μας από τη βούληση της απλής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Και η δήλωση αυτή έχει σημασία γιατί γίνεται από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, που είναι και θα είναι το κόμμα της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας.

Τα δύο σπουδαιότερα κεφάλαια της αναθεώρησης είναι:

Πρώτον, η οργάνωση της λειτουργίας του Κοινοβουλίου. Σκοπός είναι να καταξιωθεί η Βουλή ως επίσημο βήμα του πολιτικού διαλόγου και ως κέντρο λήψης των μεγάλων πολιτικών αποφάσεων.

Δεύτερον, η οργάνωση και λειτουργία της Δικαιοσύνης. Πρέπει να εισαχθούν πρόσθετες εγγυήσεις ανεξαρτησίας των δικαστών.

Αξίζει όμως να τονίσω ένα μεγάλο δίδαγμα από τις πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις. Η στάση που επέδειξαν όλοι οι παράγοντες του πολιτικού μας βίου δεν υπήρξε μόνο δείγμα προσωπικής ωριμότητας. Έδειξε για μια ακόμη φορά ότι ο καταστατικός χάρτης της χώρας παρέχει λύσεις: αρκεί να τον ερμηνεύουμε σωστά.

III. Η ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος δεν πρέπει να μάς κάνει να μεταθέσουμε προβλήματα που πρέπει και μπορούν να λυθούν εδώ και τώρα, στην απαιτητική διαδικασία της αναθεώρησης. Από την άλλη ο σκοπός μας δεν είναι να έχουμε νέους θεσμούς, αλλά δίκαιους και αποτελεσματικούς θεσμούς.

Χρειάζεται περίσκεψη και οικονομία στη διαμόρφωση νέων Θεσμών. Υπάρχουν όμως τομείς όπου απαιτούνται παρεμβάσεις με αποφασιστικότητα και φαντασία. Οι τομείς αυτοί είναι οι εξής:

1. Τα ατομικά δικαιώματα.

α) Θα προστατευθούν οι πολίτες από την αθέμιτη χρήση των προσωπικών πληροφοριών. Η προστασία προσωπικών πληροφοριών είναι προϋπόθεση της ανάπτυξης της προσωπικότητας του πολίτη. Επί πλέον η αβεβαιότητα του πολίτη σχετικά με το αν οι ενέργειές του γίνονται αντικείμενο καταγραφής και επεξεργασίας έχει ως συνέπεια την αποχή από την άσκηση πολλών δικαιωμάτων του.

β) Θα προστατευθεί ακόμη αποτελεσματικότερα το απόρρητο της ελεύθερης επικοινωνίας και ανταπόκρισης. Ο πολίτης είναι όλο και συχνότερα υποχρεωμένος να καταφεύγει σε εξαρτημένα από τις υπηρεσίες άλλων μέσα επικοινωνίας, πράγμα που θέτει σε κίνδυνο αυτήν της τόσο σημαντικής πτυχής της προσωπικής του σφαίρας. Ο ν.2225/1994 κινήθηκε στη σωστή κατεύθυνση. Θα ενισχυθούν οι δικαστικές εγγυήσεις που αυτός προβλέπει και θα τονωθεί η ευελιξία και η ανεξαρτησία της επιφορτισμένης με την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών επιτροπής.

2. Οι σχέσεις πολίτη και Διοίκησης

α) Θα κατοχυρωθεί το δικαίωμα περσόβασης στα αρχεία της διοίκησης. Ο κατατοπισμός του πολίτη για στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η διοίκηση τόν καθιστά από διοικούμενο συμμετέχοντα πολίτη. Θα προβλεφθούν μηχανισμοί με καλή γνώση των διοικητικών διαδικασιών που θα συνδράμουν τον πολίτη.

β) Γενικότερα όμως θα ολοκληρωθεί η πρωτοβουλία, που έχει ήδη ξεκινήσει, για την αναμόρφωση των θεσμών προστασίας του πολίτη από τις δυσλειτουργίες και ιδίως τη διαφθορά της διοίκησης. Πρέπει να ενδυναμωθεί και άλλο η θέση του πολίτη απέναντι σε μία πανταχού παρούσα αλλά συχνά αναποτελεσματική διοίκηση. Θα δημιουργηθεί ο θεσμός του Συνήγορου του Πολίτη, ένας θεσμός με ικανά εχέγγυα ανεξαρτησίας, αποτελεσματικότητας και εγγύτητας προς τους πολίτες.

3) Η απονομή της δικαιοσύνης

Θα ληφθούν μέτρα για την επιτάχυνση των δικών και την αποσυμφόρηση των δικαστηρίων, ενώ παράλληλα θα ολοκληρωθούν οι κώδικες Ποινικής και Διοικητικής Δικονομίας.

4) Η άσκηση της πολιτικής

α) Θα κατατεθεί στη Βουλή για ψήφιση το νομοσχέδιο για τη χρηματοδότηση και τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων. Θα εξασφαλισθεί η διαφάνεια στις σχέσεις κομμάτων και παραγόντων της οικονομικής ζωής. Θα επιβληθεί ανώτατο όριο στις εκλογικές δαπάνες των κομμάτων και των υποψηφίων.

θα εξασφαλισθεί ουσιαστικός έλεγχος στα οικονομικά των κομμάτων από ανεξάρτητο όργανο.

β) Θα ολοκληρωθεί η πρωτοβουλία, που έχει ήδη ξεκινήσει, για την εκ νέου ρύθμιση της ποινικής ευθύνης των Υπουργών. Θα εκλογικευθεί το ισχύον σύστημα στο πνεύμα των διατάξεων του Συντάγματος.

5) Η άσκηση της κρατικής εξουσίας

Θα ολοκληρωθεί το θεμελιώδες έργο της αποκέντρωσης και ειδικότερα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

IV. Στο σημείο αυτό όμως πρέπει να τονίσω το εξής. Οι θεσμοί λειτουργούν στην πράξη - κι όχι στα χαρτιά. Η αποδοτικότητά τους εξαρτάται από αυτούς που τους υπηρετούν. Χρειάζεται αυτοσυγκράτηση της εξουσίας, διαφάνεια στην άσκηση της και διάθεση συνεργασίας με τους πολίτες. Κυρίως χρειάζεται περισσότερη εμπιστοσύνη στις ανάγκες, τις δυνατότητες και τη δημιουργικότητα των υπεύθυνων και ενεργών πολιτών.